

СТАНОВИЩЕ НА АДВОКАТСКАТА КОЛЕГИЯ – БЛАГОЕВГРАД, ЗА ЗАПОЧВАНЕ НА ПРОЦЕДУРА ПО ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА АДВОКАТУРАТА

*Емил Ягков**

Уважаема госпожо председател на Висшия адвокатски съвет,

Уважаеми колеги,

Искам да започна своето изложение със следната мисъл на Стоян Михайловски, а именно: „Целта на нашия живот не е да добруваме, а да добротворстваме“. Плод на даровития ум на видния наш български общественик, един от първите дипломирани юристи в България, горната мисъл не отразява единствено само неговото виждане за живота. Тя идеално се покрива с разбиранията ми за смисъла и значението на правото като изкуство за справедливото и доброто.

Моето изложение е предназначено както за всички нас в качеството ни на адвокати, така и за онези, от които ще зависи решаването на важния въпрос за пътя на развитие на българската адвокатура. Това изложение е продиктувано от живия интерес за нашето настояще и бъдеще като адвокати, като хора, които могат и трябва да отстояват принципите на справедливостта и доброто. Това изложение е опит да се обобщи натрупаният от нас кратък житейски, професионален и практически опит. Този опит, колкото и кратък да е той, е знание, а да се излее с думи това знание, не е лесно начинание.

Интересът към проблематиката на изложението ми бе провокиран от наличния опит на Адвокатския съвет при Адвокатската колегия – Благоевград, в отстояването на правата и законните интереси на адвокатите. В резултат на това се роди едно предложение, което бе предоставено за разглеждане от всички вас. Появата на това предложение стана възможно благодарение на всички вас, на постоянните търсения за по-добър професионален, а оттам и за по-добър социален и духовен живот на адвокатите, на множество изчетени страници по история на българската адвокатура, по история на адвокатурите на заобикалящите ни страни, на ползотворни консултации, справки и полезни съвети, получени в непосредствени разговори с много колеги ад-

* Председател на Адвокатската колегия – Благоевград.

вокати, съдии, прокурори, нотариуси, съдебни изпълнители, както и с представители на държавното и общинските ръководства в Благоевградска област и с представители на политически партии в страната. Съществен принос във формирането на предложенията ни изиграха и добрите международни връзки и отношения, които Адвокатската колегия – Благоевград, поддържа с чуждестранни адвокатски колегии от Република Турция, Република Гърция и Република Македония.

Реализацията на това наше предложение нямаше да бъде възможна без всички вас. Благодарение на всички вас ние държим в ръцете си ясна идея за посоката на развитие на адвокатурата. Пътят, по който, надявам се, ще тръгнем, е нелесен, спорен, често пъти свързан с неразбиране, с открито противопоставяне. За да го преминем успешно, сили ни дават вярата и очакванията на нашите колеги, интересите на които сме избрани да защитаваме.

Днес за първи път в историята на българската адвокатура имаме възможността да осъществим една идея, произлязла от редовите адвокати, формулирана от редовите адвокати и реализирана от редовите адвокати. За първи път ние имаме възможността да обединим в едно интересите на цялата адвокатска гилдия и да докажем най-вече на самите нас, че можем да отстояваме интересите и правата си и да изпълняваме задълженията си.

Това изложение, естествено, няма претенцията да е абсолютно изчерпателно. Базирано на краткия практически опит, който натрупахме в рамките на четири месеца, на материалите, които използвахме, и на срещите, които проведохме, то създава условията и предпоставките за окончателната реализация на всичко онова, което в настоящия момент вълнува българската адвокатура.

За да можем по-пълно да се докоснем до ума и сърцето на нашите колеги и да можем да убедим тези, от които зависи вземането на конкретните решения, трябва да си припомним нашата история. Първият закон, който е уреждал адвокатската професия, е Законът за упражняване на адвокатството, известен още като Областен закон за адвокатите в Източна Румелия – приет на 13.11.1882 г. Той е действал само три години – до 31.12.1885 г. Условно казано, това е първият български Закон за адвокатите, който регламентира изцяло института на съдебната защита. След акта на Съединението правният режим на Княжество България става валиден и за бившата област Източна Румелия. От 1.01.1886 г. съдебните закони на Княжество България влизат в сила и по отношение на територията на бившата автономна област. При новите условия и въпреки някои свои несъвършенства източнорумелийският Закон за упражняване на адвокатството заедно със Закона за устройство на съдилищата (в частта му „За адвокатите“) залягат в основите на новия Закон за адвокатите, приет на 22.11.1888 г. Това е първият специален закон, регламентиращ адвокатската профе-

сия. Следващият закон, който регламентира адвокатската професия, е Законът за адвокатите, приет на 1.07.1925 г. В него за първи път се регламентира самостоятелният характер на българската адвокатура, като следва да отбележа, че голяма част от неговите разпоредби са залегнали в разпоредбите на сега действащия Закон за адвокатурата от 2004 г. В този закон за първи път е дадена възможност за организация на адвокатската професия чрез адвокатските колегии, като за първи път е формиран като отделен орган Висш адвокатски съвет. Този закон е предвидил наказателна отговорност на лица, упражняващи адвокатска професия, без да са вписани като адвокати, в този закон за първи път са въведени административнонаказателните разпоредби за санкциониране на лица, които „браконьерстват“, т.е. извършват дейности, които представляват т.нар. мисит. Това устройство на адвокатурата се запазва до 1947 г., когато на 16.10.1947 г. VI Велико народно събрание приема нов Закон за адвокатите. С него се ликвидира самостоятелността на българската адвокатура и като основна единица за организацията на адвокатите е въведен адвокатският колектив. Този закон е бил отменен от Указа за адвокатурата от 1952 г. С Указ № 1842/3.12.1976 г. е определено, че адвокатурата е част от правосъдната система, като министърът на правосъдието е осъществявал пряк надзор и ръководство на адвокатурата и е определял параметрите на нейното финансиране.

Самостоятелността на адвокатурата е възстановена с приемането на Закона за адвокатурата на 27.09.1991 г. В него се възстановяват значителна част от текстовете от Закона за адвокатите от 1925 г., а достъпът до адвокатурата е свободен, като противовес на ограничения достъп до 1991 г. Този закон действа до 2004 г., когато бе отменен с приемането на сега действащия Закон за адвокатурата на 25.06.2004 г. От тогава до днес изминаха девет години. За този период от време законът претърпя ***11 (единадесет) изменения***. Тези изменения, с изключение на последното, не бяха инициирани от адвокатурата, а бяха наложени от Министерството на правосъдието и Народното събрание като част от синхронизирането на закона с европейското законодателство, приложимо преди и след приемането на Република България в Европейския съюз.

За тези девет години от живота на сега действащия Закон за адвокатурата се проявиха редица негови недостатъци. Те бяха свързани както с обстоятелството, че в него бяха включени разпоредби от отменения Закон за адвокатите от 1925 г., така и поради факта, че българската адвокатура като сборно понятие израсна, броят ни твърде много се увеличи, обществената обстановка и новите социални предизвикателства промениха изискванията към нас и към професията ни, отговорностите, които трябва да носим, задълженията, с които ни натоварват. За съжаление, сега действащият Закон за адвокатурата изостана от развитието на самата адвокатура. В ръко-

водствата на адвокатските колегии бяха избрани адвокати, които бяха обучавани и израснаха професионално при условията на отменения Закон за адвокатурата от 1991 г. и които не бяха обременени от условностите в професията ни, наследени от отменения Указ за адвокатурата № 1842/1976 г. Членският състав на адвокатските колегии бе попълнен с адвокати, които се обучаваха и се обучават в новосъздадените правни факултети, където свободата на духа, свободата в начина на обучение, различните критерии за придобиване на образователна степен доведоха до изключително голямо разнообразие в разбиранията за приложението на Закона за адвокатурата. Същевременно твърде бедната регламентация на правоотношенията, касаещи упражняването, самоуправлението и контрола на адвокатската професия, доведе до 27 – колкото са адвокатските колегии, тълкувания в приложението на закона. Съществуващият Висш адвокатски съвет, който следваше да координира тази дейност, избягваше да взема важни за адвокатската професия решения под претекста да не се намесва в самоуправлението на адвокатските колегии. Констатирахме, че адвокатската колегия като отделно юридическо лице не може да защитава по никакъв начин професионалните права и интереси на своите членове. Констатирахме, че определени правомощия на адвокатския съвет са иззети от Висшия адвокатски съвет, като например правото да се организира и провежда изпитът за адвокати и младши адвокати. Констатирахме, че когато се приемат определени лобистки закони, като Закона за нотариусите и нотариалната дейност, Закона за частните съдебни изпълнители, ГПК, НПК, Закона за търговския регистър, Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища и редица други нормативни актове, се намалява обхватът на адвокатската дейност и се ограничават възможността на адвокатите да осъществяват нормално процесуално представителство, липсваше каквато и да било адекватна реакция на Висшия адвокатски съвет именно поради факта, че той няма такива правомощия. Констатирахме, че удовлетворяването на искания на една адвокатска колегия към Висшия адвокатски съвет зависи единствено и само от добрата воля на Висшия адвокатски съвет и от никакви други обективни критерии. Констатирахме, че липсват каквито и да било ясни правила по изборния процес. С отказа за изпълнение на взети решения на общите събрания на адвокатите от страната констатирахме, че този орган е изпразнен от каквото и да било съдържание. То има само две задачи: първата – да избере висшите органи на адвокатурата, и втората – да приеме отчетите на ръководителите на висшите органи на адвокатурата. За съжаление, колеги, нищо друго не зависи от Общото събрание на адвокатите от страната, респективно от отделните адвокати. Констатирахме, че всеки един от нас, имайки финансови задължения към Висшия адвокатски съвет, няма никаква, абсолютно никаква възможност да се информира какво става с тези наши сред-

ства, как се разходват същите и каква отговорност се носи за неправомерното им разходване. Констатирахме, че липсва каквато и да било яснота относно вижданията на Висшия адвокатски съвет за упражняването на адвокатската професия, тъй като дейността му е „строго секретна“, „поверителна“ и скрита за отделните адвокати. Констатирахме, че липсва каквато и да било отговорност на висшите органи на адвокатурата при изпълнението на техните правомощия и задължения, а същевременно ние ги издържаме. Констатирахме, че дисциплинарната ни дейност е твърде схематична, без ясни правила, без каквито и да било указания, каквото е изискването на чл. 122, ал. 1, т. 6 ЗА. Констатирахме, че ние по никакъв начин не можем да въздействаме върху онези лица, които извършват нерегламентирана адвокатска дейност.

Виждайки всички тези проблеми още от 2009 г., отделни адвокати от Адвокатската колегия – Благоевград, а след 2010 г. – Адвокатският съвет на Адвокатската колегия – Благоевград, отправяха искания към общите събрания на адвокатите от страната (което се предполага, че е най-висшият орган на българската адвокатура) за започване на процедура по изменения на Закона за адвокатурата и на други закони, с които явно, безконтролно и безкритично от страна на адвокатурата бяха отнети важни сфери от дейността на адвокатите. Въз основа на нашите предложения общите събрания на адвокатите от страната за 2009, 2010, 2011 и 2013 г. взеха конкретни решения за формиране на работни групи, които да подготвят проектите за изменение на Закона за адвокатурата и другите нормативни актове, касаещи упражняването на адвокатската професия. И тук отново пролича слабостта на сега действащия Закон за адвокатурата. Трябваше по този начин да разберем, че **„решенията на общите събрания на адвокатите от страната не са задължителни за изпълнение от Висшия адвокатски съвет“**.

Онова, което ни накара да предприемем конкретни действия, изгубили всякакви илюзии относно желанието на Висшия адвокатски съвет да изпълнява решения на адвокатите, бе проведеното на 23–24.02.2013 г. Общо събрание на адвокатите от страната, където отново бе показано какво е отношението на Висшия адвокатски съвет към исканията на отделните адвокати, избрани като делегати на Общото събрание.

Поради тази причина и при активното съдействие на Адвокатската колегия – Стара Загора, на 30.03.2013 г. в Старозагорските минерални бани бе проведена Национална среща на адвокатските колегии, на която присъстваха представители на 25 колегии (липсваха представители само на Адвокатската колегия – Монтана, и на Адвокатската колегия – Силистра).

В изпълнение на решенията от срещата на адвокатските колегии в Старозагорските минерални бани на 30.03.2013 г. по повод на направените от Адвокатската колегия – Благоевград, предложения за изменения в Закона за адвокатурата бе про-

ведено обсъждане в адвокатските колегии по апелативни райони. Тези обсъждания в страната, с изключение на Софийската адвокатска колегия, където все още се обсъждат измененията, приключиха до 14.05.2013 г. В част от адвокатските колегии не е имало никаква дискусия, или поне не бяхме уведомени за такава, и това са адвокатските колегии в Монтана, Пазарджик, Плевен, Силистра и Добрич.

От всички останали адвокатски колегии получихме уведомление за резултатите от обсъждането на направените предложения за изменения в Закона за адвокатурата.

На 15.05.2013 г. работната група на Адвокатската колегия – Благоевград, направи обобщение по конкретните предложения.

На 16.05.2013 г. във Велико Търново бе проведена среща между представителите по апелативни райони. На тази среща присъстваха представители на Адвокатската колегия – София, Адвокатската колегия – Пловдив, Адвокатската колегия – Варна, Адвокатската колегия – Бургас, Адвокатската колегия – Стара Загора, Адвокатската колегия – Велико Търново, Адвокатската колегия – Благоевград, и представители на Висшия адвокатски съвет. На тази среща бяха обсъдени направените предложения от адвокатските съвети във всеки един от петте апелативни района плюс Софийската адвокатска колегия.

На разискванията, които продължиха 5 часа, присъстващите представители на адвокатските колегии дискутираха по общо 21 текста от предложените за разсъждане и изменение 72 текста от Закона за адвокатурата. На тази среща констатирахме, че е необходимо значително повече технологично време, за да може да се направи задълбочен анализ на всеки един от предложените текстове както редакционно, така и смислово.

На 30.05.2013 г. работната група при Адвокатската колегия – Благоевград, след като извърши обобщение на направените и след срещата във Велико Търново предложения, констатира, че избраният до този момент подход за изменения в Закона за адвокатурата не е ефективен, както и че е необходимо преосмисляне въобще на начина за изменение на Закона за адвокатурата. Стигнахме до извода, че на този етап следва да се обединим не около конкретни текстове, а около конкретна концепция, принципи и насоки за изменение на Закона за адвокатурата. Такова предложение решихме да направим и на втората Национална среща на адвокатските колегии, която щеше да се проведе след два дни.

На 1.06.2013 г. в село Лозенец, област Бургаска, се проведе втората национална среща на адвокатските колегии, на която присъстваха представители на 16 колегии. При обсъжданията колегите възприеха подхода, предложен от Адвокатската колегия – Благоевград, като приеха конкретни решения, които бяха изпълномощен да

представя и да поискам да се гласуват като решения на днешната национална конференция.

В изпълнение на дадения ми мандат от колегите предлагам националната конференция да вземе следните решения.

1. ПРЕДЛАГА на националната конференция да вземе решение за откриване на процедура по изработване на проекти на Закон за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата и други нормативни актове, касаещи упражняването на адвокатската професия.

2. ПРЕДЛАГА основните насоки, в рамките на които да бъде извършено изменение и допълнение в Закона за адвокатурата, както следва:

2.1. Дефиниране на предмета на адвокатската дейност;

2.2. Създаване на нови правила за достъпа до упражняване на адвокатската професия и на правила за лишаване от право да се упражнява адвокатска професия и възобновяването на адвокатски права;

2.3. Създаване на нови правила относно правата и задълженията на висшите органи на адвокатурата;

2.4. Ясна регламентация на изборния процес;

2.5. Нов начин на формиране на висшите органи на адвокатурата;

2.6. Промяна на целите, задачите и функциите на Общото събрание на адвокатите от страната;

2.7. Определяне на гаранции за качествено упражняване на адвокатската професия;

2.8. Приемане на административнонаказателни разпоредби.

3. ПРЕДЛАГА на националната конференция да бъде формирана работна група за изработване на окончателния проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата и други нормативни актове, касаещи упражняването на адвокатската професия.

3.1. ПРЕДЛАГА на Висшия адвокатски съвет и на националната конференция съставът на работната група да бъде, както следва:

– Председател – председателят на Висшия адвокатски съвет;

– Трима членове, които да бъдат избрани измежду членовете на висшите органи на адвокатурата;

– По един представител на адвокатските колегии от страната по апелативни райони и един представител на Софийската адвокатска колегия;

– Трима хабилитирани преподаватели, работещи в областта на правото и вписани като адвокати.

3.2. ПРЕДЛАГА на националната конференция в работната група да бъде избран по един представител на адвокатските колегии от всеки апелативен район.

4. ПРЕДЛАГА на Висшия адвокатски съвет да осигури цялостното **ФИНАНСИРАНЕ** на изработването на проектите на Закон за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата и други нормативни актове, касаещи упражняването на адвокатската професия, от бюджета на Висшия адвокатски съвет.

5. ПРЕДЛАГА да бъде определен **СРОК** за изработване на окончателния вариант на проекта на ЗИД на ЗА и други нормативни актове до **30.10.2013 г.**

5.1. ПРЕПОРЪЧВА на адвокатските колегии от страната да свикат извънредни общи събрания в периода **1–15.11.2013 г.** за обсъждане и одобряване на окончателните проекти на Закон за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата и други нормативни актове и предоставяне на мандат на адвокатските съвети за реализиране на одобрените проекти с всички допустими от закона средства.

5.2. ПРЕДЛАГА на Висшия адвокатски съвет и на националната конференция да бъде взето решение за свикване на следваща национална конференция на **7.12.2013 г.** за приемане на окончателните варианти на Закон за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата и други нормативни актове, касаещи упражняването на адвокатската професия.

6. ПРЕДЛАГА на Висшия адвокатски съвет да проведе разяснителна кампания в обществото за необходимостта от извършване на промени в Закона за адвокатурата и други нормативни актове.

С проекта за решения от 1.06.2013 г. в село Лозенец мнозинството адвокатски колегии дават онзи кредит на доверие, от който се нуждае сегашният състав на Висшия адвокатски съвет. Надявам се той да бъде оправдан, за да имаме единство на българската адвокатура.

В заключение, от името на Адвокатския съвет – Благоевград, и на колегите, вписани в Адвокатската колегия – Благоевград, искам да ви благодаря за отделеното време, средства и ресурси на адвокатските колегии във връзка с обсъждането на направените предложения от Адвокатската колегия – Благоевград, за изменения в Закона за адвокатурата, както и в изпълнение на взетите на 30.03.2013 г. в Старозагорските минерални бани и на 1.06.2013 г. в село Лозенец решения на националните срещи на адвокатските съвети от страната. Начинанието, което започнахме, е подкрепено от мнозинството адвокати, които в частни и официални разговори и

на редица мероприятия на съответните колегии са споделяли необходимостта от изменения в Закона за адвокатурата, както и в други закони, конкретно касаещи упражняването на адвокатската професия. Това начинание трябва да бъде доведено до успешен край в най-кратки срокове, тъй като сме поели към нашите адвокати конкретни ангажменти, които трябва да довършим, каквото и да ни струва това. Нека в утрешния ден да можем с вдигнати очи да погледнем членовете на колегиите ни и да кажем „Ние направихме всичко възможно и зависещо от нас, за да променим нещата“.

Благодаря ви за вниманието и търпението да ме изслушате!